

IZVJEŠĆE O RADU ZSS-a U 2023.

ZSS je u 2023. godini je bio aktivan u sklopu projekta Čisto podzemlje, unutar Zajednice za tehničku kulturu, na projektu Revitalizacije Lasića vrila te u sklopu Civilne zaštite.

ČISTO PODZEMLJE

Donatori inicijative: uz Lidl Hrvatska i Kiehls Hrvatska, ove godine dobili smo donaciju i od Rotary kluba Rijeka Novi val.

Akcije čišćenja otpada iz speleoloških objekata

U okviru inicijative ČP očišćeno je ukupno 16 objekata (69 kubika otpada) i to:

- ✓ 7 objekata na području Šibensko-kninske županije od strane SO HPK Sv. Mihovil (Jama kod Zaskoka, Jama na Bibnovcu, Stara jametina, Golubnjača nad Manastirom Krka, Špilja u Skradinskom buku, Špilja u Donjim Radićima, Jama sa smećem)
- ✓ 3 objekta u Primorsko-goranskoj županiji od strane SU Estavela / SO Velebit i SK Ozren Lukić (Jama na Puharovom, Tečajska prvomajska, Maklenska jama)
- ✓ 1 objekt u Krapinsko-zagorskoj županiji od strane SU Kraševski zviru (ponor Sutinščice)
- ✓ 5 objekata u Dubrovačko-neretvanskoj županiji (Korčula) od strane Speleo8 (Jama Zaspila, Ponor na Korita, Tabaina špilja, Umjetna špilja iznad Žrnova, Jama na Mratinu)

Donacijska sredstva ČP-a se većim dijelom preusmjeravaju na novi pod-projekt Ambasadori Čistog podzemlja - veliki edukativni projekt u osnovnim školama širom Hrvatske! Naši ambasadori su iskusne špiljarke i špiljari koji obilaze osnovne škole diljem zemlje i iz prve ruke učenicima pričaju o uzbuđenjima i opasnostima istraživanja jama. Projekt se provodi uz suglasnost Ministarstva znanosti i obrazovanja te je pozitivno ocijenjen i od strane Agencije za odgoj i obrazovanje. Do sada je troje ambasadora ukupno održalo gotovo 50 predavanja u osnovnim i područnim školama u Primorsko-goranskoj županiji. Prijem projekta od strane učitelja, djece i samih ambasadora je i više nego pozitivan, postoji velika potreba za ovim tipom predavanja u školama. U ovom času projekt se širi na područje Istre, Karlovca i Šibenika, a ekipa ambasadora zasad je proširena na 6 ljudi, uz planove o skorom dodatnom širenju i područja i broja ljudi. Razvoj projekta primarno će ovisiti o prikupljenim financijskim sredstvima jer Ambasadori primaju naknade za svoj angažman, što je također novitet za projekt Čisto podzemlje.

ZAJEDNICA ZA TEHNIČKU KULTURU (ZZTK)

I ove godine smo sudjelovali na Danima tehničke kulture održanima 14.10.2023. u prostoru Narodnog sveučilišta Dubrava. ZZTK-a je sudjelovao u djelomičnom financiranju nabave opreme za speleoškole u iznosu od 150 € po udruzi.

REVITALIZACIJA LASIĆA VRILA

Projekt su provodili Petra Konrad Kovač i Dalibor Jirkal. Lasića vrilo nalazi se u Općini Proložac. To je mali povremeno potopljeni speleološki objekt i stanište je raznolike endemične špiljske faune. Po svojoj morfologiji Lasića vrilo je jama, a po svojoj hidrološkoj funkciji je povremeni izvor. Hidrogeološki Lasića vrilo čini isti slivni sustav kao izvor Krčevac. Izvor Krčevac i Lasića vrilo jedina su nalazišta čovječje ribice (Proteus anuinus) u Imotskoj krajini. Izvor Krčevac bio je očišćen kroz projekat Općine Podbablje tijekom 2018 godine kada je iz njega izvađeno 4 m³ opada. Time je izvor Krčevac postao prohodan za monitoring čovječje ribice kao i ostalih endemskih troglobiontih vrsta ovog područja. Oba izvora su lokacije budućeg UNESCO Global Geoparka „Biokovo-Imotska jezera“ te je poboljšanje njihovog stanja jedan od preduvjeta stjecanja UNESCO statusa. Za razliku od izvora Krčevac u kojem se otpad sastojao od starih pumpi za vodu i cijevi, u Lasića vrilo je nasuto oko 10m³ materijala za koji se pretpostavlja da je nastao probijanjem makadamske ceste nedaleko od izvora. Aktivnosti projekta su se provodile od pripreme, provedbe i kabinetskog rada u periodu od 1.7.-30- 7.2023.

Glavne aktivnosti projekta bile su:

1. Vađenje otpada građevinskom dizalicom ovješena na žičaru od čeličnog užeta koje je provučeno preko izvorišta i vezana za drveće. Ubačeni materijal se ubacivao ručno u transportne torbe i to se sa dizalicom vadilo na površinu.
2. Speleološka, biološka i geomorfološka inventarizacija izvora i izrada topografskog nacrtu izvora.
3. Obnova okoliša izvora na način da se dio izvađenog građevinskog materijala iskoristiti za obnovu i uređenje zidića oko izvora.

Rezultati projekta:

Ukupno je uklonjeno 5m³ materijala, procjenjuje se da ima još toliko materijala. Napravljen je topografski nacrt. Napravljen je bio-speleološka inventarizacija izvora. U vrilu je pronađena brojna špiljska fauna kao što su Eupolybothrus cavernicolus-špiljska striga, Dolichtopoda araniformis- Dalmatinski špiljski konjić, Collembola-skokuni, Coleoptera - kornjaši - Baticinae, Carabidae-trčak, Opiliones- lažipauci Aracnidae-paučnjaci. Osim ove faune, kada je vrilo poplavljeno uočeni su primjerci špiljske kozice Troglolaris sp., a postoje podatci i da je viđena čovječja ribica Proteus anguinus za vrijeme izuzetno visokih voda kada je izbačena na površinu.

CIVILNA ZAŠTITA

- Sudjelovali smo na Smotri tehničkog zbora i snaga sustava civilne zaštite Grada Zagreba u povodu Dana civilne zaštite, na Europskom trgu 01.03.2023.
- Sudjelovali smo na nekoliko radnih sastanaka te je dogovoreno osposobljavanje za pružanje prve pomoći za pripadnike postrojbi civilne zaštite Grada Zagreba. Dogovorena je obuka za ITLS, prvu pomoć za sve zainteresirane pripadnike ZSS-a. Prijavilo se ukupno 37 speleologa: 11 iz SKOL-a, 7 iz SOŽ-a i 19 iz SOV-a. Sama edukacija će se provoditi tijekom sljedeće godine.